

Overzicht budgetten mantelzorgondersteuning voor gemeenten 2015-2016

Mantelzorgondersteuning valt voor het overgrote deel onder de verantwoordelijkheid van gemeenten. In de nieuwe Wmo zijn middelen opgenomen ten behoeve van mantelzorgondersteuning. De Wlz biedt cliënten ook de mogelijkheid voor respijtzorg. In de Jeugdwet is ruimte voor mantelzorgondersteuning. Vanuit de zorgverzekeringswet hebben individuele zorgverzekeraars ondersteuningsmogelijkheden opgenomen in aanvullende verzekeringen.

Inhoud

Tabel overzicht relevante wetten mantelzorgondersteuning	2
Wmo.....	3
Integratie-uitkering Wmo	3
Jeugdwet.....	4
Permanente toezicht	4
Overgangsregeling kortdurend verblijf	4
Wet langdurige zorg (Wlz)	4
Logeeropvang	4
Subsidieregeling eerstelijns verblijf	5
Zorgverzekeringswet (Zvw).....	5
Tijdelijk medisch noodzakelijk verblijf.....	5
Mantelzorgvervanging (aanvullende verzekering)	5
Toelichting diverse uitkeringen gemeenten	6
Integratie-uitkering.....	6
Decentralisatie-uitkering.....	6
Specifieke uitkering	6
Verantwoording	6

Meer informatie over mantelzorgondersteuning?

Wilt u meer informatie over het vormgeven van mantelzorgondersteuning in uw gemeente? Neem dan contact op met Roos Scherpenzeel:

r.scherpenzeel@movisie.nl

Tabel overzicht relevante wetten mantelzorgondersteuning

2015				2016			
Wet	Regeling	Wie betaalt?	Middelen 2015	Wet	Regeling	Wie betaalt?	Middelen 2016
Wmo2015	Integratie-uitkering Wmo	Gemeente	€ 42,9 miljoen op het label coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg en vorming, training en advies.	Wmo	Algemene en Integratie-uitkering Wmo	Gemeente	Zie toelichting
Jeugdwet	Permanent toezicht	Gemeente	Op maat	Jeugdwet	Permanent toezicht	Gemeente	Op maat
Jeugdwet	Kortdurend verblijf → overgangsregeling	Gemeente	Overgangsrecht tot max. 31-12-2015	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	-
Wlz	Logeeropvang	Zorgkantoor	Max. 2 etmalen per week. Sparen Wtzi-toelating	Wlz	Max. 2 etmalen per week. Sparen Wtzi-toelating	Zorgverzekeraar	Max. 104 etmalen per jaar
Wlz	Subsidierегeling 1elijns verblijf	Zorgkantoor	Op maat Overgangsrecht tot max. 31-12-2015 (<i>wordt mogelijk verlengd</i>)	Zvw	Tijdelijk medisch noodzakelijk verblijf	Zorgverzekeraar	Op maat
Zvw	Aanvullende verzekering	Zorgverzekeraar	Op maat Aanvullende verzekering indiv. verzekeraars	Zvw	Op maat Aanvullende verzekering indiv. verzekeraars	Zorgverzekeraar	Verschilt per verzekering

Wmo

Vanaf 2015 zijn gemeenten vanuit de Wmo verantwoordelijk voor de ondersteuning en waardering van mantelzorgers; die mantelzorgers waarvan hun zorgbehoevende verwanten geen Wlz-indicatie hebben.

In 2015 is er voor de coördinatie van vrijwillige thuiszorg en mantelzorg en vorming, training en advies in de integratie-uitkering 42,9 miljoen euro opgenomen. ([meicirculaire 2014, p. 24](#)). Ook is er in 2015 € 6 miljoen extra aan gemeenten ter beschikking gesteld. Met de € 6 miljoen dienen gemeenten activiteiten te ontwikkelen om de mantelzorgondersteuning naar een hoger niveau te brengen. Deze gelden komen beschikbaar via de decentralisatie-uitkering.

Voor 2016 zijn er geen bedragen opgenomen in de [meicirculaire 2015](#) voor mantelzorg. Dat geldt voor alle onderwerpen waar al eerder een bedrag aan was toegekend, dus ook voor mantelzorg. Uit eerdere bronnen zijn bedragen te halen voor 2016. Een [brief](#) aan Burgemeester en wethouders Wmo d.d. 26 juni 2014 van staatssecretaris van Rijn meldt het volgende:

Gemeenten zullen voor mantelzorg in 2015 tussen de € 60 en de € 70 mln ontvangen, oplopend naar € 100 mln. in de daarop volgende jaren. In deze bedragen is vanaf 2015 de €11 miljoen extra middelen meegenomen die, als uitvloeisel van het begrotingsakkoord, structureel beschikbaar zullen zijn voor gemeenten.

Integratie-uitkering Wmo

Er is jaarlijks 100 miljoen euro beschikbaar voor ondersteuning en waardering mantelzorgers vanuit het gemeentefonds. Volgens de brief aan Burgemeester en wethouders dd. 26-6-2014 is dit bedrag structureel beschikbaar. In 2015 ligt dit bedrag lager. Er wordt namelijk gecorrigeerd voor nabetalingen over voorgaande jaren voor het mantelzorgcompliment. Op basis van historische gegevens gaat men uit van € 30 miljoen aan nabetalingen. Het budget voor gemeenten in **2015** staat nu € 70 miljoen uit.

Berekening **2016**: 8,79 procent Wmo-budget beschikbaar voor mantelzorg

In 2016 is het totale Wmo-budget volgens de meicirculaire € 1.138 miljoen (onderdeel integratie-uitkering). De Rijksoverheid heeft € 100 miljoen uitgetrokken voor mantelzorg. Dat is 8,79% procent van het Wmo-budget in 2016. Met dit percentage is het gemeentefonds budget voor mantelzorg te benaderen. 8,79% van het Wmo-deel van de gemeentelijke integratie-uitkering is dan het gemeentelijke bedrag voor mantelzorgondersteuning. Zie pagina's 114 – 121 van de meicirculaire 2015.

De financiering vindt plaats vanuit het gemeentefonds. De bedragen worden jaarlijks vastgesteld en in de meicirculaire gepubliceerd. Voor de taken mantelzorgondersteuning, respijtzorg en mantelzorgwaardering zijn in 2015 in het gemeentefonds verschillende posten opgenomen. De post “mantelzorgwaardering” komt uit de integratie-uitkering (zie: **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**). De gelden uit het gemeentefonds zijn niet geormerkt. p termijn worden de budgetten uit de integratie-uitkering opgenomen in de algemene uitkering.

Eigen bijdrage Wmo 2015

Personen van 18 jaar en ouder betalen een eigen bijdrage voor de Wmo 2015. Het CAK int de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening in de gemeente waar die persoon woont. De hoogte is afhankelijk van het inkomen, vermogen, leeftijd en gezinssamenstelling. De gemeente kan voor kinderen tot 18 jaar alleen een eigen bijdrage vragen voor woningaanpassingen uit de Wmo 2015.

Waarderen van mantelzorgers

Voor de invulling van de verstrekking van een jaarlijks blijk van waardering aan mantelzorgers van hun inwoners zijn geen regels.

Gemeenten zijn daar vanaf 1 januari 2015 verantwoordelijk voor. Zij kunnen gebruik maken van de [informatiekaart mantelzorgwaardering voor gemeenten](#).

Deze kaart laat gemeenten zien hoe ze kunnen aansluiten bij behoeften van mantelzorgers.

Jeugdwet

Per 2015 zijn gemeenten vanuit de Jeugdwet verantwoordelijk voor de zorg voor jeugdigen. Mantelzorgondersteuning valt daar op twee manieren onder. Ten eerste respijtzorg als mogelijke uitwerking van permanent toezicht. Ten tweede in de vorm van de overgangsregeling kortdurend verblijf.

Permanent toezicht

Als een jeugdige aangewezen is op permanent toezicht, heeft de gemeente de plicht de ouders/verzorgers in staat te stellen hun rol als verzorgers en opvoeders te blijven vervullen. Permanent toezicht is meer dan “gewoon” ouderlijk toezicht of gebruikelijke ouderlijke zorg. Het tijdelijk ontlasten van ouders/verzorgers is daar een mogelijke uitwerking van. De vorm waarin de ouders/verzorgers ontlast worden laat de wet open.

Overgangsregeling kortdurend verblijf

In 2015 is er een overgangsregeling voor respijtzorg voor jeugd (opgenomen in de Jeugdwet). Jeugdigen kunnen vanuit een in 2015 doorlopende indicatie aanspraak maken op kortdurend verblijf (verblijf in een instelling, maximaal drie etmalen per week, ter ontlasting van de persoon die de gebruikelijke zorg of mantelzorg levert¹). Deze aanspraak geldt gedurende de looptijd van het indicatiebesluit, tot maximaal 1 januari 2016. In plaats van de zorgverzekeraar zorgt de gemeente voor de benodigde respijtzorg. Vanaf 2016 valt mantelzorgondersteuning in de vorm van respijtzorg/ kortdurend verblijf voor jeugdigen volledig onder de Wmo.

Wet langdurige zorg (Wlz)

De Wlz is er voor mensen die de hele dag intensieve zorg of toezicht dichtbij nodig hebben. Deze is alleen toegankelijk met een Wlz-indicatie nodig. In de Wlz zijn twee onderdelen van toepassing voor de ontlasting van mantelzorgers. Ten eerste de logeeropvang en ten tweede de subsidieregeling eerstelijns verblijf.

Logeeropvang

Vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) zijn alleen gelden beschikbaar in de vorm van logeeropvang. Logeeropvang is er voor mensen met een Wlz-indicatie die thuis wonen. De zorgvrager kan alleen thuis wonen als er een mantelzorger is. De logeeropvang is bedoeld om de mantelzorger te ontlasten. De logeeropvang bestaat uit:

¹ In de Jeugdwet: “verblijf in een instelling gedurende maximaal drie etmalen per week, gepaard gaande met persoonlijke verzorging, verpleging of begeleiding voor een persoon met een somatische, psychogeriatrische of psychiatrische aandoening of beperking, of een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap, die aangewezen is op permanent toezicht, indien dat noodzakelijk is ter ontlasting van de persoon die hem gebruikelijke zorg of mantelzorg levert”.

- Maximaal 2 keer per week
- Sparen is mogelijk (maximaal 104 etmalen per jaar)
- Wtzi-toelating – certificering van de zorginstelling.

Voor de Wlz geldt een eigen bijdrage.

Subsidieregeling eerstelijns verblijf

Eerstelijns verblijf is een aanspraak onder de Zorgverzekeringswet (Zvw). Medisch noodzakelijk verblijf in de eerste lijn onder de verantwoordelijkheid van de huisarts is één van de varianten van het Zvw-verblijf. Met de invoering van de Wlz is het niet meer mogelijk om kortdurend te worden opgenomen omdat de Wlz alleen toegang biedt voor verzekerden met een blijvende behoefte aan permanent toezicht of 24 uur per dag zorg in de nabijheid.

De overheveling van het kortdurend verblijf naar de Zvw is echter uitgesteld tot 1 januari 2016². In **2015** wordt het eerstelijns verblijf mogelijk gemaakt op basis van een [subsidieregeling](#) binnen de Wlz (zie artikel 11.1.5 lid 1 c.). Het CIZ beoordeelt de aanvragen voor deze subsidieregeling. De aanspraak is bedoeld voor degene die zorg nodig heeft. Hij is niet bedoeld om mantelzorgers te ontlasten.

Zorgverzekeringswet (Zvw)

De zorgverzekeringswet biedt een verplichte basisverzekering voor iedereen die woont of werkt in Nederland. Binnen de basisverzekering bestaat de aanspraak op eerstelijns verblijf, het zogeheten tijdelijk medisch noodzakelijk verblijf. Alleen beschikbaar voor de verzekerde. Daarnaast zijn er verzekeringen die in de aanvullende verzekering mantelzorgvervangende dekken.

Tijdelijk medisch noodzakelijk verblijf

Verblijf onder de Zorgverzekeringswet (Zvw) omvat verblijf dat medisch noodzakelijk is in verband met geneeskundige zorg, al dan niet gepaard gaande met verpleging, verzorging of paramedische zorg. Verblijf in de Zvw is eindig in de tijd en is erop gericht de patiënt in staat te stellen weer naar zijn of haar eigen omgeving terug te keren. Alleen cliënten zonder een Wlz-indicatie komen in aanmerking. Uitvoering van kortdurend eerstelijns verblijf, bekostigd vanuit de Zvw gaat op 1 januari 2016 in.

Bron: [Kamerbrief over kortdurende zorg met verblijf in awbz, jeugdwet, wmo 2015, zvw en wlz](#)

Mantelzorgvervangende (aanvullende verzekering)

In de zorgverzekeringswet is in het basispakket geen voorziening voor mantelzorgondersteuning opgenomen. Wel vergoeden sommige zorgverzekeraars respijtzorg geheel of gedeeltelijk via aanvullende verzekeringen. Het verschilt sterk per zorgverzekeraar en per aanvullend pakket op hoeveel dagen je met die aanvullende verzekering recht hebt op vervangende mantelzorg. Pakketten met een uitgebreidere vergoeding, bijvoorbeeld 21 dagen per jaar, kosten rond de € 30 per maand. Mezzo heeft daar een [vergoedingenoverzicht](#) van.

² Het voornemen is om deze subsidieregeling te verlengen tot 1 januari 2017, zie [Kamerbrief eerstelijns verblijf](#) d.d. 17 juni 2015.

Toelichting diverse uitkeringen gemeenten

Op grond van vele tientallen maatstaven kan berekend worden welk bedrag de algemene uitkering voor een gemeente bedraagt. Doel is een verdeling van de beschikbare financiële middelen over gemeenten te realiseren die elk van de gemeenten in staat stelt om hun inwoners een gelijkwaardig voorzieningspakket tegen globaal gelijke lastendruk te kunnen leveren. Met de algemene uitkering krijgen provincies en gemeenten vrij besteedbare middelen beschikbaar om zelf te beslissen welke taken worden verricht.

Integratie-uitkering

Als een toevoeging aan de algemene uitkering in één keer bezwaarlijk is vanwege de omvang van de herverdeeleffecten wordt een integratie-uitkering toegepast. Deze uitkering voorziet dan in een geleidelijke overgang van specifieke uitkering of eigen inkomsten naar de algemene uitkering.

Over de integratie-uitkering staat in de Financiële-verhoudingswet het volgende:

“In de begroting van het gemeentefonds kunnen decentralisatie-uitkeringen en integratie-uitkeringen als verplichting worden opgenomen, om aan gemeenten te worden uitgekeerd op een andere wijze dan door middel van de algemene uitkering. De verdeling van de uitkeringen wordt bij algemene maatregel van bestuur geregeld. Krachtens de maatregel kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze van verdeling en de wijze van vaststellen van het volume.

De uitkeringen komen ten goede aan de algemene middelen van de gemeente.

Integratie-uitkeringen worden binnen een bij de maatregel te bepalen termijn in de algemene uitkering opgenomen.

Jaarlijks bezien Onze Ministers na overleg met Onze Ministers wie het aangaat of een decentralisatie-uitkering kan worden gewijzigd in een integratie-uitkering of een algemene uitkering en doen daarvan verslag in de toelichting op de begrotingen van het provinciefonds en van het gemeentefonds.

Uit: [Financiële-verhoudingswet](#), geraadpleegd op 2-6-2015

Diverse gelden worden via de integratie-uitkering geleidelijk aan de algemene middelen toegevoegd. Aanvankelijk is duidelijk hoeveel geld er beschikbaar is voor bijvoorbeeld het mantelzorgcompliment. Die duidelijkheid is er niet meer als het geld in de algemene middelen zit.

Verantwoording

Dit overzicht is gemaakt door het Expertisecentrum Mantelzorgondersteuning en is met de grootste zorg samengesteld. Het overzicht is bedoeld om u een indicatie te geven van de beschikbare middelen voor mantelzorgondersteuning. U kunt hier geen rechten aan ontleen.

Bronnen: [meicirculaire gemeentefonds 2014](#); [meicirculaire gemeentefonds 2015](#) met [Objectief verdeelmodel wmo 2015](#) en [Rekenmodel meicirculaire 2015](#)